

יום	יום לחודש	יום מוהר"ב	ליקוטי ה"ה	ליקוטי ה"ה	מסנה ברורה ה"א	עלים לתרופה	שולחן ערוך ד"ש משפט ס"ב נ"ג
שבת	ב'	כג.	יט	חזרה	תנה-תנו	י, יא.	
א	ג'	כג:	כ	כב.	תנה-תנה	יב, יג.	
ב	ד'	כד.	כא	כב:	תנש-תס	יד, טו.	
ג	ה'	כד:	כב	כג.	תכא-תכב	טז, יז.	
ד	ו'	כה.	כג	כג:	תכג-תכד	יח, יא.	
ה	ז'	כה:	כד	כד.	תכד-תכו	כ, ג.	
ו	ח'	כו.	כה	חזרה	תכו-תכח	ד, ה.	

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

331 | פרשת שופטים | ב' אלול תשפ"ג

דבר המערכת

עד היום מהדהדת צעקתו העצומה והנשגבה של רבינו הקדוש אותה השמייע בערב ראש השנה אחרון לימי חייו הקדושים באומאן 'בקול חזק מעומק הלב, בקול זיע סגיא': "מה אומר לכם, אין דבר גדול מזה, מלהיות אצלי על ראש השנה!" (חיי מוהר"ן, תז).

כמובן, שאם אין דבר גדול מזה, הרי שגם ליצר הרע אין עוד מלחמה גדולה מזו מלמנוע מלבוא לשם, וכפי שעיינו ראוות מעט בארבע השנים האחרונות, את התחדשות המניעות, הקשיים והמרירות, המקיפים קיבוץ קדוש ונורא זה.

ואם עד עתה הורגלנו באוייב מר שמונע וסוגר בכח את מיצרי הקדושה, הרי שהשנה מלבד כל זאת התחדש אויב אכזרי פי כמה, הלא הם שלוחי הס"מ מקימי ממשלת הזדון בארץ הקודש, אשר מאז היווסדה כל מגמתה ופעולותיה לעקור שם ה' ולנאצו בהיכלו רח"ל, ועתה הם זוממים לשלוח יד בבבת עיינינו ולגנוץ ציפורניהם הטמאות בקיבוץ הקדוש והנורא הזה היל"ת.

רבינו הקדוש בצוואתו האחרונה (לקוטי מוהר"ן, ח"ב נ"ח) ה'רָבָה לזעוק על מזימת הסטרא אחרא שהופכת את תכלית האכזריות לרחמנות, ובכך היא טורפת ובולעת את כל תפילות ישראל וקדושתם. זהו רוח הקודש לדורנו, כאשר תכלית האכזריות מתלבשת בלבוש רחמני של דאגה לרבבות העולים לציון הקדוש.

רבינו הקדוש לימד אותנו לפחד מפניו הרחמניות של הס"מ יותר מפני השנאה שלו, וכפי שאמר בבואו לארץ ישראל "שהיה לו יסורים מהאבהה של הישמעאל [שזה היה הס"מ בעצמו] יותר מן השנאה והכעס שלו" (שבחי הר"ן, יח).

עצנתו אמונה מפי רבינו הקדוש בצוואתו הנ"ל על המציאות המרה הזאת: 'להכריח עצמנו להתפלל בכח גדול ביותר! שעל ידי זה נזכה להוציא מהסטרא אחרא כל התפילות והרחמנות והדעת שבלעה, ויתבטלו האמונות הכזביות ותתעצם האמונה הקדושה (ראה ליקוטי עצות, ר"ה י).

כולנו למלחמת התפילה בכל כוחנו, מול כל כוחות הרע, עדי כל הרשעה כולה תכלה, כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ.

העורכים

וְהַעֲקָר שְׁלֹא יִתְפַּחַד כָּלֵל

ביתר שאת, לבקש ולהתחנן שנזכה לשוב בתשובה שלימה באמת ובלב שלם.

רבי נתן מאיר עיינו, שמשו רבינו מזהיר את יהושע רבות בספר 'דברים' שיתחזק ויתאמץ ולא יפחד מפני האויבים המקיפים את ארץ ישראל, כדי לרמוז לכל אחד לדורות על "עיקר המלחמה הגדולה והכבידה שיהיא עולק מלחמת כל אדם שהוא מלחמת היצר בזה העולם, שהעיקר שלא יירא ולא יתפחד כלל, כי ה' אתנו כי מלא כל הארץ כבודו כמו שאמר אז אדמו"ר ז"ל: ה' יתברך עמך ואצלך, אֵל תִּירָא! וכמו שמבואר (בלקוטי מוהר"ן, ח"ב נח) שהאדם צריך לעבור בזה העולם על גשר צר והעיקר שלא יתפחד כלל. וזה שהזהיר ביותר את יהושע 'לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם', שיחזק את עצמו ואת כל ישראל בכוחו של משה רבנו, שלא יתיאשו ולא יפלו משום דבר, ובכל מה שיעבור עליהם יהיו חזקים, כי ה' אתם" (לקוטי הלכות, בציצית הפת"ו-ט).

זהו הכנתנו וזהו תפקידנו לקראת 'מלחמת אלול ותשרי', מלחמת התשובה והכניעת מלכות הרע בעולם בכלל ובפרט - שנמלא לבנו בבטחון והתחזקות, ולא נתפחד כלל מכוחם גבורתם הצלחתם ותכסיסי מלחמתם של אויבי נפשנו, אלא נסמוך על האמונה הזכה, ונדע שכוחו וגבורתו יתברך מלא עולם, והוא המלך היחיד אשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו, ובכוחו אנו יוצאים למלחמה זו. ובכח אמונה זו יכול נוכל וננצח בעזרת ה'.

"כל לב מבין ראוי להבין מרוחק - כותב רבי נתן לבנו - שבתשרי היא מלחמה עצומה לכל אחד ואחד, כאשר מקדימין לצעוק בכל חודש אלול 'אם תחנה עלי מלחמה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח' (עלים לתרופה, רכ"ז). מדוע מקדימים לצעוק דוקא מזמור זה הכנה למלחמה? לפי שכל כולו מלא בפסוקי בטחון ותקוה שה' ילחם לפנינו; הוא מתחיל ב"ה' אורי וישעי ממי אירא, ה' מעוז חיי ממי אפחד" ומסיים ב"קוה אל ה' חוק ויאמץ לך קוה אל ה'", וכל עניינו רצוף בחיזוק לסמוך על גבורת ה' ולא לפחד כלל מפני האוייב.

כך נכין את עצמנו למלחמה זו, והיא תקוות התשובה; כאשר נבטח ולא נפחד מפני העתיד ונעמול לקנות את האמונה והבטחון כי לא קצרה יד ה' מהושיע, וכי לא יטוש ה' עמו בעבור הגדול שמו בעוצם אהבתו הנצחית אותנו בכל מקום ובכל מדרגה שהיא.

הבה נזכור היטב ש"עיקר המלחמה היא מלחמת היצר הרע, וכשהאדם נכנס להילחם עמהם, אזי נעותרין עליו קטרוגים גדולים ורוצים להפיל אותו מעבודתו לגמרי ח"ו. וזהו עיקר המלחמה, שצריך להתחזק לעמוד על רגליו לבל יפול מעבודתו יתברך, ואז בודאי יזכה לנצחם ולשברם ולבטלם". וזה 'אליך לבכסם אל תיראו' ואל תערצו ואל תחפזו מפניהם, כי דרך הבעל דבר לאיים ולהפחיד על האדם מאד ולהכביד עליו עבודתו יתברך מאד מאד, ומחמת זה רבים נמנעים מלהתחיל ליכנס בעבודתו יתברך, אבל העיקר בעבודת השם שלא יפחד כלל!" (לקוטי גלוח ג'ט, ראה שם בהרחבה).

הנה זה בא, 'כי בא לשפוט את הארץ'. נפשו חרדה מפני הבאות, איזו שנה צפיה לו בשנה הבאה. הן ברור שבמשך השנה החולפת ה'רָבָה לייצר לא מעט מקטרגים ומסטיגים ח"ו למעלה, והמציאות המרה הזאת מפחידה אותו. מי יודע אם ידונו אותו לכף זכות; מי יודע אם יכריעו לו את הכף שיזכה לסייעתא דשמיא לתשובה; הוא חושב במורא ולבו רועד מפחד: 'מי ערב בעדי שמעתה אזכה להתגבר, הלא זה כמה ניסיתי ולא עלתה בידי ונפלתי מדחי אל דחי ח"ו'.

נדמה לנו שהפחד הינו רק תוצאת השכל הישר, הגורם לנו לאחריות והסתכלות נכונה על העתיד הקודר. אבל לאמתו של דבר מתערב בפחד זה רעל מסוכן, שהוא עצמו מעיקרי הנפילות במלחמת היצר.

בפרשתנו אנו לומדים על אזהרת השם יתברך לעמו: "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך, לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים", וכך גם היה מזהיר הכהן לעם טרם צאתם למלחמה: "שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם, אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם, כי ה' אלקיכם הולך עמכם להילחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם". עיקר האזהרה היא שלא לפחד מן האוייב, שכן כל הנצחון במלחמה זו תלוי בכך שניגשים באומץ הלב ובבטחון ולא מתפחדים.

וכך לומד רבינו הקדוש (שיחות הר"ן קט) מפרשה זו על מלחמת היצר הפרטית של כל אחד מאתנו: "אין רעה גדולה מנפילה, וכמו שאמרו חז"ל לענין מלחמה הגשמית על פסוק 'אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו - אל תיראו מהגפת תריסין ושפעת הקלגסים, אל תחפזו מקול הקרנות, ואל תערצו מקול הצווחות', שכל הדברים האלה עוברים על מי שחפץ ליכנס בעבודת ה', שכמה מיני מלחמות ופחדים וּשְׁפַעַת הקלגסים וקול הקרנות וכו' עוברים על כל אחד ואחד, וצריך לעמוד על עמודו לבלי להניח את מקומו בשום אופן בעולם ולצפות לישועה תמיד ולבלי להתרחק ולנוס ממנו יתברך ח"ו וכמו שאמר חז"ל (סוטה מ"ד) לענין מלחמה, שתחילת מפלה ניסה, רחמנא ליצלן".

המפלה באה מכח הפחד והניסה, ולעומתו הנצחון תלוי בבטחון וחזק הלב בישועת ה'; כאשר מאמינים ויודעים בכל לב על האוייבים הניצבים נגדנו ש"הם באים בנצחוננו של בשר ודם ואתם באים בנצחוננו של מקום" (שם, מ"ב).

כך, שאת הפחדים הללו - שעולים בלבנו על העתיד שלנו בשנה הבאה, והאם נוכל לעמוד במערכי המלחמה נגד היצר - זורע בקרבנו היצר בעצמו, כדי להרפות ידיו וכדי להביא את מפתנו ח"ו. אין אלו מחשבות של ריאת שמים ודאגה על עתיד רוחניותנו, אלא מחשבות אָן ותחבולות השונא הגדול המבקש חליה את נפשנו. ואם חפץ חיים אנו, עלינו לדבר עתה המון דיבורי בטחון והתחזקות שבדואי יושיענו ה', כי הוא אתנו עמו ואצלנו אל יעזבנו ואל יטשנו, ומכך לשאוב כח להתחדש במלחמת התפילה

פניני אור

אמרות מהורות מרבינו'ק ותלמידיו

מנהג אנ"ש לומר בָּאֵלוֹל אֶת הַקְּפִיטֵל 'לְדוֹד ה' אורי' אחר נְפִלַת אֶפְרַיִם לְפָנֵי הַקְּדוּשָׁה, וְבִיּוֹם שְׁאִין תַּחֲנוּן, אֲמִירִים אוֹתוֹ תַּכְּף אַחַר חֲזוֹת הַשָּׁחַץ, וְאַחֲרֵיהָ 'חֲצִי קִדִּישׁ, וּבְמִנְהַג 'קִדִּישׁ תִּתְקַבֵּל'.

(שיח שרפי קודש)

פרשה של תשובה!

מי האיש הירא ורך הלבב

דבר-פלא מצאנו בליקוטי מוהר"ן, שכתב רבינו על פרשתנו, פרשת שופטים:

"פרשת שופטים נאמר על תשובה; מי האיש הירא ורך הלבב, הירא מעברות שבידו" (כמו שאמרנו חכמינו זכרונם לברכה, סוטה דף מ"ג) (ליקוטי מוהר"ן, יא).

ואכן, פרשה זו נקראת בחודש אלול, חודש התשובה! יהי רצון שנזכה לשוב בו בתשובה, עד אשר לא נתיירא מעבירות שבידינו...

אומץ הלב!

עיקר הגבורה בעבודת ה', הוא אומץ הלב!

וכלשון רבינו:

"על ידי חלישות הלב נופלים פחדים עליו. כי הגיבור אין לו שום פחד, ועיקר הגבורה הוא בלב. דהיינו מי שלבו חזק, אינו מתירא משום דבר, ורץ לתוך קשרי המלחמה, ומתגבר על ידי חזק ואומץ לבו. וכן להיפך, רכי לבב הם מתפחדים. וזה שכתוב 'איש הירא ורך הלבב', פירש רש"י 'הירא וכו', כי על ידי רך לבב, על ידי זה הוא מתירא" (ליקוטי מוהר"ן תניינא, מג).

נביא אמת ונביא שקר!

נביא מקרֵב מאחֵר כמני יקום לך ה' אֱלֹקֶיךָ ...

גם היום שייך ענין "נביא אמת" ולעומתם "נביא שקר", כי גם אם אין בימינו נבואה, הרי שהמנהיגים הם בחינת נביאים.

"כי כל מנהיג ומנהיג יש לו בחינת רוח נבואה, וגם עכשיו שבטלה הנבואה, אף על פי כן בהכרח שיהיה להמנהיג בחינת 'רוח אחרת', מה שאין נמצא בשאר ההמון, שעל ידי זה זכה להיות מנהיג. כי בלא זה, מפני מה יזכה זה דייקא להיות מנהיג ולא אחר. אך באמת כל מנהיג ומנהיג של ישראל יש לו בחינת רוח אחרת. כי המנהיג הוא בחינת 'איש אשר רוח בו אשר יוציאם ואשר יביאם', כי המנהיג המוציא והמביא את ישראל, בודאי יש לו בחינת רוח אחרת, אשר מחמת זה נעשה הוא דייקא מנהיג לישראל.

וזה הרוח אחרת שיש להמנהיג הוא בחינת רוח הקודש, רוח נבואה. אף על פי שעכשיו אין נמצא רוח נבואה, רוח הקודש ממש, אף על פי כן בודאי יש לו בחינת רוח אחרת הנמשך מן הקדושה, מה שאין נמצא בשאר ההמון, שזהו גם כן בחינת רוח הקודש. אף על פי שאינו רוח הקודש ממש לידע עתידות, אף על פי כן הוא בבחינת רוח הקודש, רוח נבואה.

ועל ידי בחינת הרוח הקודש שיש להמנהיג האמת, שהוא בחינת רוח נבואה, על ידי זה כל המתקרבים אליו נתחזק ונתחזק אצלם האמונה האמתית דקדושה. כי כל מי שזוכה להתקרב למנהיג האמת, על ידי התקרבותו אליו נתתקן ונתברר אצלו בחינת המדמה, על ידי בחינת הרוח נבואה של המנהיג. ועל ידי תיקון המדמה, נתתקן ונתברר האמונה הקדושה. על כן כל המתקרבים למנהיג אמת, זוכין לאמונה ישרה דקדושה".

אמנם, זה לעומת זה עשה האלקים, וכמו שיש מנהיגים קדושים שיש להם בחינת רוח נבואה, אשר ע"י ההתקרבות אליהם זוכים לאמונה ישרה ובוררה. יש גם לעומת זה מנהיגי שקר, שהם בחינת נביאי שקר.

ולכן:

"באמת צריכין לחפש ולבקש מאד מאד אחר מנהיג אמת, כזה, וצריך לבקש מאד מהשם יתברך שיזכה להתקרב למנהיג אמת, כדי שיזכה לאמונה אמתית בשלימות. כי כשמתקרבים ח"ו למנהיג של שקר, על ידי זה באין ח"ו לאמונות כזביות. כי מנהיג של שקר הוא בחינת נביא השקר, בחינת 'רוח שקר', ועל ידי זה אדרבא, נתקלקל המדמה, ובאים לאמונות כזביות" (שם).

אני רוצה לחזור בתשובה!

ועתה, נפנה ונראה את דבריו המבהילים של מוהרנ"ת בליקוטי תפילות (תפילה ט), ואנא ממך, קרא היטב את לשון מוהרנ"ת, כי בדבריו אלה הוא יוצא במלחמת חרמה נגד כל הדמיונות שטפפו בנו הס"מ ושלוחיו, ומגלה את האמת לאמיתה כמות שהיא. ושם הוא מגלה לנו איך ה' מסתכל על אלה שרוצים לחזור בתשובה, ועדיין לא שבו.

וזה לשונו:

"ואל תאמרי גואש חס ושלום, לאמר כי עוונותיך אהך, ובהם אהך נמוק חס ושלום, ואי אפשר לך עוד לשוב מקסילותיך ושטיותיך, כי עוונותיך עברו ראשך, עד אשר חס ושלום אבד נצחך ותחלתך. אהה אהה, חוס וחמל עליך ועל מעט ימך החרוצים שיש לך עוד להתמהמה מעט בזה העולם העובר כהרף עין, ואל תאמרי כפי דברים האלה חלילה.

כי זו קשה מן הראשונה. כי מחשבות ורעיונים ובלבולים קאלה, קשים ומזיקים, ומקעיסים את בוראך, יותר מכל החטאים והעוונות והפשעים שעשית מעודך עד היום הזה! כי עדין יש לך תקנה גדולה בכל עת ובכל שעה ובכל רגע, "חסדי יי' כי לא תמנו, כי לא כלו רחמי" לעולם.

ונעלם ממך ולא תדע עצם רבוי רחמנותו וחסדיו הגדולים על כל החפצים לשוב באמת, אף על פי שלא שבו עדין! וכל ישעו וכל חפצו יתברך לשוב ולרחם על כל המחכים ומצפים ומתגעגעים וחותרים במחירת למצא הצלה ומנוס לשוב להשם יתברך, אף על פי שמתגברים עליהם בכל עת יותר, ואין מניחים אותם ימים ושנים גרובה לשוב אל בית אביהם. אף על פי כן, חסדו גבר עליהם ועלינו מאד מאד בלי שעור וערך ומספר, מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב.

אלו כל הימים דיו וכל אגמים קלמוסים, וכל בני אדם בלבריים ולשוונות מקלסים, אין מספיקו לפרש ולבאר אחת מני אלף ורבבה מחסדיו המרבים אשר הוא נוהג בחסדו בכל דור ודור, ובפרט על הנאנחים ונדכאים ומחכים ומצפים לשוב אליו יתברך באמת. הלא מעתה קראת לו אבי, "אלוף נעורי אהה. הינטר לעולם, אם ישמר לנצח".

חזק והתחזק וחדש עצמך בכל עת, והתחל מעתה לעבד את בוראך באמת ועזב דרכיך הרעים, ומחשבותיך המגנות ושכחי הכליך ושטיותיך "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך". קשר עצמך באמת להשם יתברך ואל תשוב עוד לכסלה, דלו עיניך למרום וזכר אהבתך הישנה. התעוררי התעוררי, עונה נפשי עונה, "עורי עורי דברי שיר, אל תחרש ואל תשקט", הרימה קולך הערב, ופתח פיך ותוציא דבריך הנעימים לפני הקדוש ברוך הוא, פתח פיך ויאירו דבריך".

שים לבך היטב לדברים אלו, ותבין עד כמה גדולה רחמנות וחביבות ה' על אלו שרוצים לעשות תשובה, ועדיין אין מצליחים...

שאלה:

אלול הגיע, הייתי רוצה מאד לחזור בתשובה אך אני לא מצליח, מה עושים?

תשובה:

יש הרבה מה לענות לך, ולהאיר עיניך כיצד עבודת התשובה קרובה אליך מאד, בפוך ובלבבך לעשותה.

אך ראשית כל, אנו רואים לנכון לקרוא אליך בקול גדול: אַחֲזוּ ברצון זה שיש לך לשוב בתשובה, ואל תרפה ממנו! עצם הרצון הזה חשוב עד מאד...

הרצון שיש לך לחזור בתשובה - מלבד מה שהוא יביא אותך להתעורר למעשה ולעשות 'תשובה', הרי שיש כח עצום ברצון עצמו. ולכן, גם אם אתה מרגיש רחוק מתשובה, תחזיק חזק ברצון לתשובה.

תעורר בלבך את הרצון להתחרט: רצון להרגיש כאב החטאים; רצון להשתנות; רצון להתנהג מהיום אחרת. ותוציא רצונות אלו בפה מלא.

וגם אם יעברו כל ימי הרחמים והרצון, ולא תצליח בפועל לעשות תשובה ח"ו. הרי שישאר בידך "הרצון לחזור בתשובה". אשר גם הוא בפני עצמו, יש לו כח עצום לקרב את האדם לה', ולכפר עוונותיו.

כי זאת למודעי:

כשהאדם מעורר בלבו את הרצון לחזור בתשובה - רצון להתחרט, רצון להתוודות, רצון להתחדש, רצון לשנות את עצמו - הרצון הזה בעצמו יש לו השפעה עצומה.

וכך מגלה לנו רבינו הקדוש:

"משעה שאדם חושב לעשות תשובה, אזי מקבלין תפילתו, אף על פי שלא עשה עדיין" (ספר המידות, תשובה טו).

ובמראי מקומות ציין לפסוק בדניאל (י, יב), שם אמר: "ויאמר אלי, אל תירא דניאל, כי מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין ולהתענות לפני אלקיך, נשמעו דבריך". הרי לנו מפסוק זה שבאותו יום שדניאל "תן אל לבו" לחזור בתשובה, כבר נשמעו דבריו.

וכך הוא אצל כל אחד ואחד, בכל דור ודור, שגם אם עדיין לא זכה לעשות תשובה, להתחרט ולהתוודות ולקבל על עצמו להיטיב דרכיו, הרי שעצם הרצון שהעלה על לבו לשוב אל ה', גורם לכן שנשמעים דבריו, ומקבלים את תפילתו.

פנינים מאירים וחידישים מהזורים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמעט שלוש"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת שופטים

כל סוג דבר המזיק יהיה נידון כיום הדין

כי האדם עץ השדה (דברים כ, יט), אמר רבי אלעזר אין לך שהוא מתחייב באדם הזה אלא אדם כיוצא בו (והוא כמו אבות ג, ו) על דאטפת אטופן כשאחד הורג את רעהו גם ההורג נהרג) רבי נתן אומר אפילו זאב וכלב (אם פגעו באדם שלא כדין סופם ליתן דין וחשבון), רבי הונא בר גוריון אומר אפילו מקל אפילו רצועה (יהיו נידונין כיום הדין אם הזיקו, וקל וחומר אם בן אדם מחזיק לחבירו) ה"א הוא דכתיב (ישעי' טו, ג) כי את על סבולו ואת מטהו שקמו שבט הנגש בו החתת כיום מדין, (כמו שנדון מחנה מדין בראשות סנחריב כי יהיה נידון המקל והרצועה) כיום הדין.

אמר רבי אחא אף אילני סרק (אם הזיקו בני אדם) עתידין ליתן דין וחשבון, רבנן אמרי מן הכא (דברים כ, יט) כי האדם עץ השדה מה האדם נותן דין וחשבון אף עצים נותנין דין וחשבון.

מדרש רבה בראשית פרשה כי עמוד רד מ-80

הקב"ה מצפה שילמדו זכות על ישראל

ושפטו את העם משפט צדק (דברים טז, יח), אמרו רז"ל (תנחומא ד) שיהיו מטיין ומלמדין עליהם זכות לפני הקב"ה, ממי אתה למד, מגדעון בן יואש שבימיו היו ישראל בצרה, והיה הקב"ה מבקש אדם שילמד עליהם זכות, ולא היה מוצא, שהיה הדור דל במצוות ובמעשים, כיון שנמצא זכות שלמד עליהם זכות מיד נגלה עליו המלאך, שנאמר (שופטים ו, יא-ד) ויבוא מלאך ה' וגו' ויאמר לך בכוחך זה בכח זכות שלמדת על בני, הוי, ושפטו את העם משפט צדק, שיהיו מלמדין זכות על הדור. והטעם שהקב"ה מבקש אחר אדם שילמד זכות הוא, כיון דבאתערותא דלתתא אתער עובדא דלעילא, כי בכל מצב שיהיו בני ישראל מצפה הקב"ה שיבוא מי שיהיה וילמד זכות על בני ישראל.

באר משה שופטים עמוד תקצ"ה-61

פנינים על תפילין דרבינו תם

מניחים תפילין דרבינו תם, לפי שעל פי השולחן ערוך (סי' לד ס"ג) יש חשש יוהרא במי שמניח ואינו מפורסם בחסידותו, ואצל בחורים לא שייך שיהא מפורסם בחסידות. והרה"ק ממונקאטש (אות חיים סי' לד סק"ה) כתב שגם אלו שמניחים על פי קבלת האריז"ל מנעו את הבחורים להניחו, מחמת גודל קדושת התפילין שאין יכולים לעמוד נקי בלא הרהור.

אמנם מנהיגו על פי רבינו הקדוש שגם בחורים מניחים תפילין דרבינו תם, וכן נוהגים הרבה על פי הבני יששכר והרה"ק מקומארנא, ואין חוששים על הנ"ל. וראיתי בשם הנתניבות שלום מסלונים ז"ל שאמר כי מי שנמנה על עדת החסידים ואינו מניח תפילין דרבינו תם כפי מה שנהוג בעדתו, זה בעצמו יוהרא מה שמשנה מכולם.

ומה שחוששים שאין יכולים לעמוד בלי הרהור, הרי ידועים דברי החינוך (סי' תכא) והסמ"ג (עש"ג א) שאדרבה אלו שאינם נקיים צריכים יותר להניח תפילין שיעזור להם לשמירת המחשבה, וכך הוא לשון הסמ"ג שם: "כי יותר חפץ הקדוש ברוך הוא באדם רשע שיניח תפילין מאדם צדיק, ועיקר תפילין נצטוו להיות זכרון לרשעים וליישרם דרך טובה ויותר הם צריכים זכר וחיוק מאותם שגדלו ביראת שמים כל ימיהם". ע"כ. ובחכמת שלמה להגאון רבי שלמה קלוגר (סי' פה) הביא בשם המקובלים סברא הפוכה, דתפילין דרבינו תם מכח שהם קדושים ביותר אין דבר טמא נתפס בהם, ומותר לשוח בהם שיחת חולין.

הוכחות מתפילין גנוזים

הראשונים הביאו הוכחה לתפילין של רש"י, שכאשר נפלה הבימה שעל קבר יחזקאל מצאו שם תפילין הסדורים כסדר רש"י ולא כסדר רבינו תם. אמנם בדרישה (אות א) כתב שאי אפשר להביא ראיה מהתפילין שמצאו בקבר יחזקאל, דאדרבה אפשר שמפני שהיו פסולים נקברו בקברו של צדיק כדין ספרים פסולים.

ובספר הדורות (עמו' שדמ) נמצא ויכוח מפורסם בין רבינו תם לכמה ראשונים אודות קשירת תפילין בכל יום, ומובא שם שהביאו את משה רבינו מהעולם העליון להכריע בדבר, ואמר משה רבינו כשאר החכמים, ולא חת רבינו תם מלפניו והתווכח גם עם משה רבינו עד שהודה לדבריו. הרי לנו גדולת כוחו של רבינו תם, שאם מפני התגלות של משה לא חת, כל שכן שלא יחות מפני התגלות תפילין גנוזים.

ופשוט הדבר שאין להביא ראיה מתפילין שנמצאו סתם בחפירות, כפי שידוע שלאחרונה נתגלו תפילין עתיקים במערות ליד ים המלח, ומצאו בהם פרשיות אחרות שאינם מד' הפרשיות, וכנראה שזה היה מהצדוקים או מכת אחרת. וגם אצל הפרעונים הקבורים במצרים נמצא כמין תכשיט זהב שמזכיר את הצורה של תפילין, עם רצועות על הראש ובתוכו קלף.

בחורים

ברוב עדות החסידים אין בחורים

תפילין של רש"י ורבינו תם

פרשיות שמתחילות ב'והיה' הם סמוכות זה לזה באמצע. ורש"י שינין סמוכין, שהשין של שמע עומד בצד השין שחוקק על הבית.

תפילין הראב"ד

שיטת הראב"ד (בנשנות על הרמב"ם פ"ג ה"ה מהל' תפילין) הוא כשיטת רבינו תם, רק שלשיטתו בתפילין של ראש מניחים את הפרשיות לתוך הבתים בכיוון הפוך;

העומד מול המניח תפילין יהיה 'קדש' בבית היותר שמאלי, ובבית הסמוך לו מימין 'והיה כי יביאך'. 'שמע' בקצה שבצד ימין, ולצידו מצד שמאל 'והיה אם שמוע'. ולצד של המניח יהיה הסדר מימין לשמאל: 'קדש' 'והיה כי' 'והיה אם' 'שמע'.

כיום אין מניחים תפילין זה, ויש מקובלים יחידים שמניחים את זה על פי הרמ"ע מפאנו (סי' קז).

תפילין שימושא רבא

יש עוד שיטה בשם השימושא רבא, והוא ספר 'תיקון תפילין' שחיבר גאון אחד בזמן הגאונים. וכתב הרמ"ע מפאנו (שם) ששיטתו דומה לשיטת רש"י בסדר הפרשיות הם כפי הסדר שבתורה 'קדש' 'והיה כי' 'שמע' 'והיה אם'. אך שהוא משנה את סדר הבתים בתפילין של ראש בכיוון הפוך משיטת רש"י, ולשיטתו יהיה סדר 'קדש' 'והיה כי' 'שמע' 'והיה אם' לפי הצד המניח מימין לשמאל, ואילו לשיטת רש"י הסדר הוא לפי מי שעומד מקביל להמניח.

אמנם הרא"ש (הל' תפילין סי' ה) והבית יוסף (סי' לד ס"ב) כתבו ששיטת השימושא רבא הוא ממש כדעת רש"י, וכן מובא בכתבי האריז"ל (שעה"כ דרוש ו) שתפילין דשימושא רבא הם כסדר שיטת רש"י אלא שהבתים יותר גדולים כשיעור אצבעיים על אצבעיים. ויש מקובלים שנוהגים על פי האריז"ל שמניחים תפילין אלו בשעת מנחה.

התפילין במשך הדורות

מספר הראשונים משמע שקודם תקופת הגאונים היו מנהגים חלוקים בכל מקום, וכן כתב הרמב"ם בתשובה לחכמי לונגל (מובא בכס"מ פ"ג ה"ה): "מה שעלה בדעתכם בסדור הפרשיות [כשיטת רבינו תם] כך היה דעתו מקודם קצם, ותפילין שהיו לי במערב כך היו, וכן כתב אותו [חכם] שכתב חיבור בתפילין מקורטובא ואתו חיבור הוא שהטעני והטעה כל אנשי מערב מלפני. והרבה גאונים חלקו על דבר זה, וכל אנשי מזרח וכל אנשי ארץ הצב' הקדמונים פתחו חולקים על דבר זה, ואמרו כי החכמים הנאמנים פתחו התפילין של רבינו תם והיא כתובה על הסדר שכתבתי בחיבורי [כשיטת רש"י]".

התוספות (שם) כתבו שרב האי גאון ורב יוסף טוב עלם ורבינו חננאל שקדמו לדורו של רבינו תם החזיקו בשיטת רבינו תם. ומאידך בבית יוסף הביא בשם הראשונים הוכחה לשיטת רש"י מזה שכאשר נפלה בימה שעל קבר יחזקאל מצאו שם תפילין ישנים מאד והיו מסודרים כסדר רש"י. ובפסקי תוספות (מנחות לד): מובא: "בנהרדעא ובירושלים מצאו שתי זוגות תפילין אחת כרש"י ואחת כרבינו תם".

כך פלוגתא ברקיעא'. והיוודע סוד אמרם שהקב"ה מניח תפילין ישכיל שיש לכל הדיעות שורש וענף, ואלו ואלו דברי אלהים חיים הם למוצאיהם". ע"כ. והדברים מפורשים בשו"ת מן השמים (סי' א) ששאל בחלום כמאן הלכה, והשיבו לו: "אלו ואלו דברי אלקים חיים וכמחלוקת למטה כך מחלוקת למעלה. הקב"ה [אומר] היות באמצע, וכל פמליא של מעלה אומרים היות כסדרן". וכן מובא בכתבי האריז"ל ששני התפילין של רש"י ושל רבינו תם יש להם שורש למעלה.

וכתב הבן איש חי (וריא כא): "בתחילה היו חושבים מחלוקת זו כשאר מחלוקת שסברה אחת בטלה, אך בא רבינו האריז"ל והגיד בקבלה מפי אליהו זכור לטוב ששני הסברות אמת, ומימות משה רבינו ע"ה ועד הגאונים היו מניחים ב' זוגות". ועל פי זה נהגו בכל עדות החסידים להקפיד להניח תפילין דרבינו תם.

ידוע שגם רבינו הקדוש זי"ע הזהיר מאוד להניח תפילין דרבינו תם, ואמר: "איך וואלט געוואלט אריין ברענגען אז מ'ווערט בר מצוה זאל מען לייגן באלד צוויי פאר תפילין" (שיש"ק ח"ב סי' ט). ומוהר"ת זיע"א הרחיב הדיבור בזה בספרו ליקוטי הלכות (הל' תפילין ה"ה) שבעיקבטא דמישיחא יש להיזהר בזה מאוד. ועל פי זה אנו נוהגים כיום להניח תפילין תיכף מזמן הבר מצוה.

אכן הבית יוסף הביא בשם הרשב"א (תשו' המיוחסות להרמב"ם סי' רלד) שבדורו כבר התפשט המנהג כרש"י. וכן כתב הכסף משנה (שם): "כבר פשט המנהג בכל המקום אשר שמענו שמעם כדברי רש"י ז"ל בסדר הפרשיות".

פסק ההלכה

כשהתפשט המנהג ונקבעה ההלכה כרש"י, כתבו כמה הראשונים שאמנם ירא שמים יצא ידי שניהם ויניח שתי זוגות תפילין (טור וב"ב). אבל בשולחן ערוך (סי' ס"ג) פסק שאין לעשות כן רק למי שמפורסם בחסידות, שמאחר שנתקבלה ההלכה והתפשט בישראל שיטת רש"י ונקבעה כן ההלכה, הרי שאדם פשוט שמניח תפילין דרבינו תם יש בזה משום יוהרא.

הגרי"א פסק שעיקר ההלכה היא כרש"י, ולכן לא הניח תפילין דרבינו תם, ואמר לתלמידו הגרי"ח מוואליצין ז"ל שמי שרוצה לצאת כל השיטות בתפילין צריך להניח 64 זוגות של תפילין, ועל כרחק שאין לנו להחמיר יותר מההלכה המקובלת (מובא בסוף ספר מעשה רב), ועל פיו נהגו רוב יוצאי ליטא שאין מניחים תפילין דרבינו תם.

נשאלה השאלה בשמים

אמנם בספר מגדל עוז (על הרמב"ם) כתב בזה הלשון: "דביו המחלוקת עד שקיבלנו ביחוד שמן השמים הוכיחו ואמרו 'כפלוגתא בארעא

ארבע שיטות בתפילין ארבע פרשיות שבתפילין הם 'קדש לי כל כבוד' 'והיה כי יביאך' שבסוף פרשת בא, 'שמע' שבפרשת ואתחנן, 'והיה אם שמוע' שבפרשת עקב. וכידוע נפלה מחלוקת גדולה בדורות הקדמונים באיזה סדר יש לכתוב הפרשיות על הקלף בתפילין של יד, ובאיזה סדר יש להניח את ארבעת הקלפים בד' בתים של ראש, ונמצאו ארבע שיטות שונות בזה. נבאר השיטות:

בזמן הראשונים ייחסו את השיטות על פי שמות הראשונים, והם: 'רש"י', 'רבינו תם', 'ראב"ד', 'שימושא רבא'.

תפילין רש"י

לשיטת רש"י (מנחות לד: ד"ה והקורא) בתפילין של יד כותבים את הפרשיות על הקלף כסדר שכתוב בתורה, קודם 'קדש', אחר כך 'והיה כי יביאך', אחר כך 'שמע', והאחרונה 'והיה אם שמוע', וגוללים את הקלף ומכניסים אותו אל תוך הבית.

ובתפילין של ראש כותבים כל פרשה על קלף בנפרד, ומכניסים את הפרשיות אל תוך הבתים כפי הסדר שכתוב בתורה מכיוון שמאל לימין של המניח הלוכש את התפילין; 'קדש' בבית היותר שמאלי, בבית הסמוך לו מצד ימין 'והיה כי יביאך', 'שמע' בבית השלישי מכיוון שמאל לימין, 'והיה אם שמוע' בבית היותר ימיני.

אדם שעומד מול המניח התפילה, ורואה את הבית ורוצה לפתוח את הפרשיות ולקראם, משתנה אצלו סדר הפרשיות לכיוון הפוך מימין לשמאל בסדר זה: 'קדש' בימין, ואחר כך 'והיה כי יביאך', 'שמע', 'והיה אם שמוע'.

תפילין רבינו תם

לשיטת רבינו תם (תוס' שם) מחלקים את הארבע פרשיות לשנים: 'קדש' ו'והיה כי יביאך' הכתובים בסוף פרשת בא יש להם כיוון לעצמם, ופרשת 'שמע' 'והיה אם שמוע' שבחומש דברים יש להם כיוון לעצמם. זאת אומרת, שבתפילין של יד כותבים מתחילה על הסדר 'קדש' ואחר כך 'והיה כי יביאך', ואחרי זה משנים את הכיוון וכותבים 'שמע' בסוף הקלף ואחר כך כותבים 'והיה כי יביאך' במקום שנשאר ריק בין 'והיה כי יביאך' ל'שמע'. ונמצא שפרשיות 'קדש' 'והיה כי יביאך' נכתבים מצד ימין לשמאל, ופרשת 'שמע' 'והיה אם שמוע' נכתבים משמאל לימין. כך גם לשיטתו בתפילין של ראש, מניחים את הפרשיות לתוך הבתים בסדר זה: 'קדש' בבית היותר ימיני למי שעומד מול המניח ורואה את הבית, ובבית הסמוך לו בצד שמאל 'והיה כי יביאך'. וכעת עוברים לבית היותר שמאלי ושם מכניסים פרשת 'שמע', ואחר כך לצידו בצד ימין 'והיה אם שמוע'. (עיקר הקפידא היא להכניס כל אחד בבית המיוחד לו לפי חשבון זה, אבל לא מצינו שיש קפידא על פי הלכה בשעת הכנסת הפרשיות לתוך הבתים שיהיו דוקא בזה אחר זה כפי הסדר, אמנם ראיתי מביאים בשם רבי נתנאל סופר ז"ל שיש ענין להחמיר בזה, ראה תוה"נ ח"ב ססי' כג).

בצד של המניח יהיה הסדר מימין לשמאל; 'שמע' 'והיה אם' 'והיה כי' 'קדש'. ורבינו תם נתן שני סימנים לסדר זה: 'הוויית באמצע', ששני

ר' אהרן ליפאוויץ (ב)

רדיפות ובזיונות

בעת המחלוקת הגדולה, המתנגדים השקט לא יוכלו, וכל מי שהיה מכונה בשם "ברסלבר חסיד" הייתה אחת דתו... וכן ר' אהרן לא נמלט מידיהם, ובגלל התקשרותו לדרך רבינו ז"ל רצו לנקום בו ולביישו בפני כל, ולכן בעת שהלך ל'ספר' העיר לגלח את ראשו, קדמו הם ושילמו סכום גדול לספר שיגלח לו רק חצי הראש, ובחצי השניה יישאר, ויהיה בזה לצחוק בפני כל רואיו. ר' אהרן היה לו חלישות הדעת מזה, והלך בקובלנא לרבי נפתלי ושח לפניו את גודל הלחץ וזו הדחק שאנ"ש סובלים, ושאלו: "עד מתי נסבול?"

"ככל נפשך"

ר' נפתלי חיזקו במלוא חפנים, ובתוך דיבוריו חזר לפניו את המשל שסיפר רבינו ז"ל (במעשיות ומשלים דף כ"ח, וש"ק ח"ב סי' רע"ב) מהמלך שהלך עם פמלייתו לצוד צבאים, ורדף אחר צבי אחד ולא יכלו להשיגו בשום אופן. המשרתים, בראותם שכבר פנה יום, התייאשו מלתפסו ויעצו להמלך לשוב על עקביו. אמנם המלך לא הסכים לזה, ואמר להמשרתים: תדעו, אם לא אצוד את הצבי, חיי אינם נוחים. "איך זאל דעם הערש נישט חאפן, איז מיר מיין לעבן נישט ניחא", אני חייב לצודו, וארדוף אחריו בעקשנות עד שאתפסנו, ומי שברצונו לחזור יחזור.

וסיים רבינו ז"ל: "אז איך זאל נישט אויספירן וואס איך וויל, איז מיר מיין לעבן נישט ניחא", עכד"ק. ורמז בזה ר' נפתלי לר' אהרן שאין ברירה, והמרגיש ההתקרבות של רבינו ז"ל באמת, ה"ה מוכן להפקיר הכל ולקיים "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך" פשוטו כמשמעו (ימי התלמוד ד' מ"ו).

ורבינו סיפר זאת לענין מאמר "אבא שאול" שבליקוטי מוהר"ן (סי' נ"ה) שאמר "וצבי לא הגעתי" הנאמר לענין ארץ ישראל שהיא צבי לכל הממלכות עיי"ש. ואמר אז רבינו ז"ל: אבל אני כן השגתי את הצבי! כי זכה להיות בארץ ישראל, על אף כל המכשולים והנסיונות הקשות מה שלא זכו כמה צדיקים, ובבלשוננו: "אבער איך האב דעם הערש יא נעכאפט" (שי"ק ח"ב וחקל ק"ו).

פעמי משיח

פעם אחד אמר ר' אהרן לרבי נפתלי: הרי אתם שמעתם מרבינו ז"ל את ה'מגילת סתרים' שבו סיפר כל סדר השתלשלות הגאולה, ולכן נאמ'ת: היכן עומד הענין? וזוא האלול דאס? נענה לו רבי נפתלי: היכרנעטו סאשט אסאך דעם רעבינ'ס ספר? מיר האבן א קבלה פון דעם רבי'ן וואס האט געזאגט אז ווען מיין ספר וועט ווערן אנגענומען אין דער וועלט, קען מען זיך שוין רעכטן אויף משיח (ה' ה) לומד לכה"פ הרבה את ספרו של רבינו; יש לנו בקבלה מרבינו ז"ל שאמר: כשיקבל ספרי בעולם אפשר כבר להתכונן למשיח).

סוד ה' ליראיו

אחר כך בעבור זמן, מסר רבי נפתלי את המגילת סתרים לר' אהרן, כי החשיבו עד למאוד (שי"ק ח"ב ג' סי' קפ"ז).

טוב שם משמן טוב

זכה ר' אהרן לאריכות ימים. ובסוף ימיו נעשה סגי נהור, ולכן הלך לדור בעיר זדאמינקע אצל בניו שהיו מתפרנסים מאכסניה.

שם בעיר זדאמינקע היה לו לר' אהרן שם טוב, ובעת שנפטר הוליקוהו כל תושבי העיר לקבור אותו בעירו 'דאמירטוויקע' הרחוקה מעיר זדאמינקע כעשרה קילומטר, ולחיותהו כל הדרך על הכתפיים, ואמרו לרוב חשיבותו, וכי את ר' אהרן נולין בעגלה? (שי"ק ח"ב סי' רח"צ).

משפחתו

חתנו של ר' אהרן היה ר' משה ליריסמאן בן ר' חיים ליריסמאן הזקן מתלמידי מוהרנ"ת ז"ל (שי"ק ח"ב סי' תרמ"א).

הזרע והלחיים והקבה

חובת המצוה עצמה שייכת לשוחט הזובח, ולא לבעלים של הבהמה.

ולפי זה שתי האזהרות שהזהיר האריז"ל את תלמידו מוהרנ"ח הם תרתי דסתרי, כי אם לא ישחוט כיצד יוכל לקיים מצות זרוע לחיים והקבה, שהיא מצוה שרק השוחט יכול לקיימה.

והתחלתי לדון בזה, וראיתי שבגמרא הלשון הוא כך: ורבי אליעזר, האי מאת זובחי הזבח מאי עביד ליה? מבעי ליה לכרבא, דאמר רבא: הדין עם הטבח.

ומפרש רש"י: דינו של כהן לתבוע מן הטבח המתנות, ואף על פי שאין הבהמה של טבח אלא משל אחרים.

ואולי יש בזה משמעות שהטבח צריך לבצע את הדבר מצד דיני ממונות, שאינו יכול לומר לכהן 'לאו בעל דברים דידי את', ואמנם המצוה נקראת על שם הבעלים.

[א.ה. וכן מבואר בפני מגדים (מש"ו שם ס"ק ט) שכתב וז"ל: דרצונו לומר, דאין השוחט יכול לדחות לכהן שילך לבעל הבית ולאו בעל דברים דידי את, אלא השוחט מחויב לטפל בעצמו לילך לבעלים לשאלו אם רוצה ליתן לכהן זה או לאחר.]

ונפרש הלשון בשר"ע 'חובה על השוחט ליתן מתנותיה', דרצונו לומר, שחייב להוציא את הדין לפועל, אבל באמת קיום המצוה ושכרה אכן שייכים לבעלים.

ולמהלך זה גם הרמ"א סובר דהמצוה שייכת לבעלים, ומטעם זה גופא כתב שהבעלים יכול להחליט לאיזה כהן ליתן, מפני שהוא בעל המצוה.

ונמצא דיפה מובן איך יצא רבינו חיים וויטאל ידי חובת המצוה, אע"פ שלא שחט הבהמה בעצמו, כי קיום המצוה אכן נזקף על שם הבעלים, והשוחט אינו אלא כשליח לבצע הדבר.

אמנם, שוב ראיתי שהרמב"ם השמיט לגמרי את דבריו של רבא דהדין עם הטבח, ובזה נחה דעתו.

[א.ה. ואולי י"ל הדטעם שהשמיט הרמב"ם דינו של רבא, כי מבואר בגמ' שהילפותא של רבא אזלא כשיטת רבי אליעזר, אבל חכמים חולקים עליו, וא"כ יתכן שהרמב"ם נתכוין להכריע כחכמים. ולפי זה קושיא מעיקרא ליתא, שהאריז"ל נקט כדעת הרמב"ם, דכל המצוה שייכת רק לבעלים, ולא לשוחט כלל.]

ובשוילי הדברים יש לצייק, דגם מדברי הגאון רבי יהונתן אייבשיץ ז"ל נראה דבעל הבהמה הוא זה שזוכה במצוה נתינת זרוע לחיים והקבה, דבספרו כרתי ופלתי (פלאי שם ס"ק ה) תמה על מה שלא ראה אנשי מעשה שיחזרו אחר מצוה זו, וככתב ליישב לפי שרוב בעלי בתים אין להם בהמות לטבות. והוסיף, שאכן ראה לכמה אנשי מעשה שנתנו מעות לחכמים שלימים הוולכים לארץ ישראל, ומינו אותם לשלוחים לקנות בשבילים בהמות, ולהפריש מתנות כהונה בעבורם זרוע לחיים ראשית הגז, ושלוחו של אדם כמותו בכל דבר. ומבואר מזה דסבירא ליה בפסוטת שאלו ששילמו עבור הבהמות קיימו המצוה ולא השוחט.]

בשיעור שלמדנו בישיבת המקובלים 'שער השמים' למדנו בספר הקדוש "שער הגלגולים", וקראנו את דברי רבינו חיים וויטאל ז"ע שמספר בדבריו על גילויים נוראים שאמר רבו מרנא האריז"ל על מה שהתרחש עליו בגלגולו הקודם, ואשר הוא צריך לתקן בגלגולו הנוכחי.

ואלו דברי מוהרנ"ח בשיעור הגלגולים (הקדמה ל"ח, דף נב ע"ב), ככתבם וכלשונם:

גם אמר לי, כי בגלגול הקודם קיימתי מצות שחיטה, ועתה בגלגול הזה הזהירני במאד מאד שלא אשחט כלל ועיקר. ולא עוד אלא שהזהירני ג"כ שלא להמית שום בריה, אפי' כינים ופרעושים כלל ועיקר.

גם מורי ז"ל לא היה הורג פרעושים וכינים ושום רמש חי כלל ועיקר.

ואמר לי שלחיות שורש נפשי מן קין שהרג את הבל, וגם מפני ר' שאול טרישטי שנתגלגל עמי ממש על עון שפיות דמים כשמל התינוק ומת מתחת ידו, שצריך שאזהר שלא להמית שום דבר חי בעולם, וגם שלא לשחוט כלל.

ואמר לי כי יען אשר אני ניצוץ חדש, שעל כן מוכרח אני לקיים מצות פריה ורביה, כי עדיין לא קיימתי.

ואמר לי כי המצוות אשר אני חסר מהם הם י"א בלבד, אע"פ שאני חדש, ואחר שאשלים אותם אז צריך שאקיים מצות שלוח הקן, אע"פ שכבר קיימתיה בגלגול אחר, וזו המצוה היא תיקון אחרון שבכל התיקונים שאני צריך לתקן וכו'.

ואמר לי כי אלו ה"א מצוות הם מאותם שאינם מצויות בתכלית ההרחק, ואמר לי כי אחת מהם היא מצות זרוע לחיים וקביה.

עד כאן לשון השער הגלגולים.

והנה בלמדי דבר זה ברבים בישיבת שער השמים, העיר לי אחד מהחבורה, מהנפסק בשו"ע (יו"ד סי' סא סכ"ח): 'השוחט בהמת ישראל חבירו חובה על השוחט ליתן מתנותיה לכהן'. ומקורו בגמ' (חולין קלב). שלמדו שם דין זה ממה שנאמר בפרשת השבוע (דברים יח א) וְזֶה יְהִי מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעֵם, מֵאֵת זִבְחֵי הַזֶּבֶחַ, אִם שׂוֹר אִם שֶׂה, וְנָתַן לַכֹּהֵן הַזֶּרַע וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה, והייתור "מאת זובחי הזבח" בא ללמד שהדין עם הטבח.

ולכאורה משמע מזה שקיום מצות נתינת מתנות כהונה, הזרוע והלחיים והקבה, מהבהמה השחוטה, שייכת לשוחט, ולבעלים יש רק זכות של טובת הנאה, שלו ניתן הרשות להחליט לאיזה כהן ליתן המתנות, כמבואר ברמ"א (שם), אבל

ברסלבער חסידים זענען געטריי למען עתידה של קהילתנו המעטירה. Logo with 'צדיק' and 'אנשי' text.

Table with 4 columns and 2 rows of text, likely a schedule or list of events. Each cell contains text about events, dates, and locations.

מערכת שיעורים נפש משיבת שיעורי הרד"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א. Phone numbers: 072.332.3300, 1-929.8415.876, 44-203.1500.313. Address: באר ש"ב, באר ש"ב, באר ש"ב.

נערך ע"י הרד"ה רבי נחמי שווארץ שליט"א בעמ"ס "אוצרות עלים לתורה".